

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Directorivm Inqvisitorvm F. Nicolai Eymerici Ordinis Prædicatorum

Nicolaus <Eymericus>

Venetiis, 1607

Quaestio 35. An Inquisitor p[ro]cedere possit co[n]tra d[omi]nos
te[m]porales negantes ei debitum auxilium.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13589

eam negotium inquisitionis impediretur per inquisitores possit aboleri; nec consuetudo cessari debet, sed abusus, & prava corruptela.

Leges, & statuta impediētia negotij fidei, ipsa sunt nulla.

Illud tamē obiter dixerim, huiusmodi statuta, et leges directe, vel indirecte officium inquisitionis impediētia ipso iure nulla esse, & prorsus inuvalida, tanquam edita contra Ecclesie cathol. libertatem, ut constitutione quadā Federici Imper. tit. de statutis, & consuetud. contra libertatem Ecclesie editis in princ. plenius continetur, & refertur in autb. cass. & irrita. C. de sacros. Eccles. vbi glossa, & communiter Doctores. adde Tabiensem in sum. verbo, inquisitor. num. 10.

Quid autem sit directe, vel indirecte negotium fidei impedire, tradit Symericus supra par. 2. q. 54. vbi dixi in §. quidam namque sunt.

Q V A E S T I O XXXV.

An inquisitor possit procedere cōtra Dominos tēporales negantes ei debitum auxilium.

S V M M A R I V M.

1. Domini temporales requisiti ab Inquisit. tenentur illi parere in captione hereticorum, &c.
2. In mittendo captos ad loca designata intra districtum dominij eorum.
3. Et in recipiendo sibi relictos, ac puniendo debita pena.
4. Nec possunt de hoc crimine cognoscere, vel iussu inquisitoris captos liberare.
6. Neque eius iudicium, sententiam, vel processum nullo modo impedire.

Ricesima quinta quaestio est: vtrū inquisitor possit procedere cōtra dominos tēporales, & eorum officiales, qui requisiti per eundē nō iurāt eū iuxta posse, & officij suum, seu eidem nō obtemperant prout debent?

Respondemus, quod sic: ut patet in c. ut inquisitionis. de heretic. lib. 6. vbi dicitur sic: Ut inquisitionis. & infra.

Relat. supra pag. 110.

In iustos saeculi Pōtates, & dominos tēporales, ac prouinciarum, terrarū, ciuitatum, aliorūq; locorum rectores quibuscunq; dignitatibus, vel officijs, aut nominibus ceantur, requirimus, & monemus, ut sicut reputari cupiūt, & haberi fideles, ita pro defensione fidei diocesanis Episcopis, & inquisitoribus haereticarū prauitatis à se de Apostol. deputatis, aut in posterum deputandis, pareant: & intendāt in haereticorum, creditium, fautorum, receptatorum, & defensorū ipsorum inuestigatione, captione, ac custodia diligenti, cum ab eis fuerint requisiti.

2 Et ut praefatas personas pestiferas in pōtatem seu carcerē Episcop. aut Inquisit. dictorū, vel ad locum, de quo ipsi, vel aliqui ex eis mandauerint infra eorundē domin. Pōtatem, vel Rectorum districtum ducant, vel duci faciant sine mora: vbi per viros cathol. à praefatis Episcopis, seu Inqui-

sitorib. vel eorum aliquo deputatos sub arcta, & diligenti custodia tenentur, donec eorum negotium per Ecclesie iudicium terminetur.

3 Vtq; de heresi à diocesano Episc. vel Inquisit. seu Inquisitoribus condemnatos, praefati pōtates, domini temporales, siue rectores, vel eorum officiales, seu nūti sibi relictos statim recipiant indilate, ad aduersione debita puniendos: non obstantibus appellationibus, seu proclamationibus praedictorum nequitiae filiorum: cum tā secundum ordinationem praedecessorum nostrorum, quam secundum legem Imperialē appellationis, & proclamationis beneficium expresse sit haereticis, et credentibus, ac eorum receptatoribus, fautorib. & defensoribus interdictum.

4 Prohibemus quoq; districtius potestatibus, dominis tēporalibus, & rectoribus eorundemque officialibus supra dictis, ne ipsi de hoc crimine (cū mere sit Ecclesiast.) quoquomodo cognoscant, vel iudicent, siue captos pro eodem crimine abique dictorum Episcop. siue inquisitorum, aut factem alterius eorundem licentiam, vel mandata à carcere liberent, aut executionem sibi pro huiusmodi crimine à diocesano, vel inquisitoribus, seu inquisitore iniunctā, prompte (prout ad suū spectat officium) facere, seu adimplere detrectent: vel alias diocesanorum, aut inquisitorum iudicium, sententiam, seu processum directe, vel indirecte impedire praesumant.

5 Si quis vero de praedictis Pōtatibus, dominis temporalibus, Rectoribus, vel eorum officialibus seu balliuis, contra praedicta fecerit, aut praefato fidei negotio sepefatis diocesano Episcopo, vel inquisitoribus incumbenti, se opponere forte praesumpserit, vel ipsum aliquatenus impedire: necnon, & qui scienter, in praedictis dederit auxilium, consilium, vel fauorem, excoicationis se nouerit mucrone percussum: quā si per annum animo fuis inuenerit pertinaci, extunc velut haeret. condemnatur. In litteris vero Urbani iij. & Clemens. iij. Relat. supra pag. 110.

D Prae cunctis de hoc habetur sic: Ceterum, si forte (quod non credimus) aliqui cuiuscunque conditionis huic negotio uobis commissio se opponere, seu illud praesumptum fuerit aliquatenus impedire, ut non possit procedi libere in eodem: immo nisi seu requisiti id fuerint, & iuxta officium, et posse suum singuli iuuerint studiose, contra eos tanquam haereticorum fautores, & defensores secundum functiones canonicas freti eadem auctoritate intrepide procedatis.

COMMENT. LXXXIV.

E Materiam huius quaestiones ed etiam spectat, ut Inquisitores muniat, quo liberius, & validius officium suum exequantur.

Multis quoque Pontificum rescriptis, & extraneis tributum est privilegium, de quo hic agitur inquisitoribus haereticarū prauitatis, que reseruntur inter litteras A post. in fine huius operis. de quo Carverius tract. de heret. num. 93. vbi item potest cogere. Locutus in opere iudiciali, verbo, dominus tēporales. Simancas de cathol. instit. tit. 2. §. de dominis tempo-

temporalibus. nu. 8. at q. Matth. de Afflictis in proce- mio constitutionum regni Siciliae, nu. 52. & multis sequent. et alijs pleriq; in locis, quae prudens omitto.

QVAESTIO XXXVI.

An Inquisitor possit procedere contra impediētes eius officium.

TRicesima sexta quaestio est: Vtrū inquisitor possit procedere cōtra dominos temporales, eorumq; officiales, eius processum, iudicium, seu sententiam directe, vel indirecte impediētes, seu retardātes, vel ad hoc praestantes auxilium, consilium, vel fauore?

Respondemus, sic iuxta c. Vt inquisitionis. §. prohibemus. lib. 6. ubi dicitur sic: Prohibemus quoque districtius potestatibus, dominis temporalibus, & rectoribus eorumdemq; officialibus supradictis, ne ipsi de hoc crimine (cum mere sit Ecclesiastic.) quoquo cognoscant, vel iudicent: siue captos, p eodem crimine, absq; dictorum Episcoporum, siue inquisitorum, aut saltem alterius eorundem licentia, vel mandato a carcere liberent, aut executionem sibi pro huiusmodi crimine a diecesano vel inquisitoribus, seu inquisitore iniunctā, pōpre (prout ad suum spectat officium) facere, seu adimplere detrectent, vel alias diecesanorum, aut inquisitorum iudicium, sententiam, seu processum, directe, vel indirecte impedire praesument. Si quis vero de praedictis potestatibus, dominis temporalibus, rectoribus, vel eorum officialibus, seu balliuis contra praedicta fecerit, aut praefato fidei negotio saepofatis diecesano Episcopo, vel inquisitoribus incumbēti, se opponere forte praesumpserit, vel ipsum aliquatenus impedire: necnon, & qui scienter in praedictis dederit auxilium, consilium, vel fauorem, excommunicationis se noverit mictione percussum: quam si per animum animo sustinuerit pertinaci, ex tunc velut haereticus condemnentur.

In litteris vero Apost. Urbani iiii & Clem. iiii. Prae cunctis. §. ceterum, dicitur sic: Ceterum, si forte (quod non credimus) aliqui cuiuscunque conditionis huic negotio uobis commissio se opponere, seu illud praesumpserint aliquatenus impedire, ut non possit procedi libere in eodem: immo nisi requisiti illud fouerint, & iuxta officium, & posse suum singuli iuuerint studiose, contra eos tanquam contra haereticorum fautores, & defensores secundum sanctiones canonicas, freti eade auctoritate intrepide procedatis.

COMMENT. LXXXV.

EX hac quaest. licet multa conclusiones possint colligi, eam tamen Emyer ad vnum solum inueniunt ceteri rescripti pontificum ex c. vt offic. §. prohibemus de her. li. 6. idea vnu simplex axioma colligimus, videlicet inquisitores posse coercere magistratus saeculares impediētes processum, aut sententias in haer. latas, aut eorum punitione differētes, qu-

nia cum hoc crimen sit mere Eccles. de eo nullus laicus directe, vel indirecte se debet intrromittere.

Ex hac assertione, quae et vera est, & auctoritate pontif. roborata, atque declarata, validissime resellitur opinatio multorum Iuriscōsultorum assertentium, posse iudices saeculares, postquam ipsi traditi, uel relicti sunt rei hereseos relapsi, vel impenitentes vltimo supplicio feriendi, iterum examinare processum, & causam, & corrigere, vel mutare, si opus fuerit, aut etiam nullam dicere sententiam. nam, vt alios omittam, hoc asserunt Bart. Fulgosius, Paul. Castr. & multi alij iuris civil. interpretes in l. magistratibus. ff. de iurisdic. om. iud. idem Bart. in l. no dubiu. & in l. diuis. ff. de cust. reo. Marcus Mantua singular. 274. incip. Crimen haereseos. & alij quos omitto consulto.

Sed Canonistae per d. c. vt inquisitionis. §. prohibemus, veram sequuntur sententiam. Abbas, & Anchin. c. at si clerici. de iudi. Ioan. Imola in c. 1. de officio ord. Iason in d. l. magistratibus de iurisd. om. iud. Casfanus in consuet. ducat. Burgun. Rubr. des Justices. §. 8. circa fin. nu. 14. Albertinus tract. de agnos. assertio. q. 25. nu. 43. cu seq. Bernard. Diaz. in pract. crim. cano. c. 141. Ioan. A nania in c. excoicamus. lo primo. de her. nu. 27. Alfonso Castr. li. 1. de iusta her. punitio. c. 23. Bernardus Comensis. in lucerna

verbo, executio. §. 6. vers. sed queritur. quod ipsam tenent et iam vlti veritate multi iuris civilis Doctores, quos refert Fernand. Vasquius, lib. 1. de successuum creatione. §. 6. nu. 16. vers. denique. quāuis ipse voloco more suo contra cōem, & veram opinionem feratur, & Simancas. de catho. institut. tit. 36. nu. 4. Ioan. Roias singula. 107. incipien. Iudex de qua v. idem in tract. de her. par. 2. nu. 450. Cappegius apud Zanbhinum, c. 8. vers. sed quid si laicus. Matthaeus de Afflictis in prog. constit. Regni Siciliae, num. 56. vers. secunda conclusio sit ista. Aegidius Bossius tit. de foro compet. nu. 160. vers. et ideo in crimine haereseos. idem tit. de haeret. nu. 10. vers. non potest autem. Salicetus in Lea quidem. Cide accusatione. Iulius Clarus in pract. crimin. quaest. 96. vers. Quae etiam, idem in §. haereseos. vers. hoc crimen. & vers. & seias. & plerique alij, quos longū, & molestū esset singulatim recensere. atque haec sententia definita fuit per Innocentium Octauum, rescripto quodam incipiente, Dilectus filius, quod curauimus imprimendum inter bullas Apostolicas pro officio sanctissime Inquisitionis in sine huius operis.

Ergo inquisit. iudici laico processum a se factum ostēdere nō debet, sed magistratus saecularis indilate, & sine mora sententiam iudicis ecclesiastic. debet executioni mandare: quod si id facere omittat, aut executionem praeter morem solitū sine vlla legitima causa differat, compelli potest ad exequendum per inquisitionem per censuram Ecclesiasticā. & ita cautam asserit Bernardus Comensis in lucerna verbo, executio. §. 7. vers. immo inquisitor. quodam rescripto Urbani Quarti incipiente: Cum sicut, quod nouum vidimus.

Sed paucis antea diebus quam haec scriberemus, illustrissimus, & Reuerendiss. Felix + Merettus Carluanis de Montealto Venetijs (ubi multis an-

index laicis absq; reuisione processus facti per inquisitorem debet sibi relictum punire.

Vera Canonistarum sententia.

Inquisitor compellere potest iudices laicos vt mandent executioni sententiam a se latam.

† Nunc est Sixtus v. Pōt. Opt. Max.

